

OIKEUSMINISTERIÖ
Lainsäädäntöneuvos
Liisa Lehtimäki

Muistio
16.10.2006

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi liiketoimintakiellosta annetun lain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n muuttamisesta (HE 82/2006)

Liiketoimintakiellosta

Tuomioistuimien voi määrätä vakaviin talousrikoksiin syyllistyneen henkilön liiketoimintakielloon. Kiellolla pyritään estämään sopimattoman liiketoiminnan jatkaminen ja sillä halutaan suojata erityisesti velkojia, sopimuskumppaneita, julkista taloutta sekä tervettä ja toimivaa taloudellista kilpailua. Liiketoimintakielloon määrätty ei saa itse tai toista välikätenä käyttäen harjoittaa liiketoimintaa Suomessa. Kiellon pituus määrätään vähintään kolmeksi ja enintään seitsemäksi vuodeksi. Poliisi valvoo, harjoittaako henkilö kiellosta huolimatta liiketoimintaa. Liiketoimintakiellon rikkomisesta voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tuomioistuimen määräämät liiketoimintakiellot merkitään Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämään julkiseen rekisteriin. Tällä hetkellä voimassa olevien liiketoimintakiellojen kokonaismäärä on 768. Tänä vuonna on määrätty 199 liiketoimintakielloa (tilanne 12.10.2006). Kieltoon määräämisen edellytyksiä tarkistettiin vuonna 1998, ja sen jälkeen kieltoon määrättyjen lukumäärä on noussut, jota lakia säädettäessä ennakoitiinkin.

Esityksessä halutaan tehostaa liiketoimintakiellon valvontaa. Esitys liittyy pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmaan, jonka mukaan talousrikosten ja harmaan talouden estämiseksi ja rikoshyödyn takaisinperimisen tehostamiseksi kehitetään lainsäädäntöä sekä viranomaisten yhteistoimintaa.

Liiketoimintakiellon valvonnan tehostaminen

Liiketoimintakiellon tavoitteiden kannalta on keskeistä se, että kiellon noudattamista valvotaan ja valvonta on uskottavaa, ts. kiinnijäämisriski kiellon rikkomisesta on todellinen. Valvonnan tehokkuutta voidaan lisätä – paitsi lisäämällä poliisin resursseja, kuten äskettäin on tehty – varmistamalla, että poliisi saa tarvitsemiaan tietoja myös muilta viranomaisilta. Tätä varten poliisilla on jo nykyisin laajat tietojensaantioikeudet. Esityksellä pyritään lisäämään muiden viranomaisten oma-aloitteisuutta tietojenannossa ja ehdotetaan, että viranomaisten tulisi toiminnassaan kiinnittää liiketoimintakielloon huomiota ja ilmoittaa poliisille seikoista, joilla voi olla valvonnan kannalta merkitystä. Tällaisia viranomaisia ovat

- verohallinto, tullit ja ulosotto
- konkurssiasiamies ja palkkaturvaviranomainen
- julkisista varoista etuuksia ja avustuksia myöntävät viranomaiset sekä
- elinkeinotoimintaan liittyviä lupa- ja valvontatehtäviä hoitavat viranomaiset.

Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi, jotta myös verohallinto voisi antaa poliisille tietoja niin kuin muutkin edellä tarkoitetut viranomaiset. Muiden viranomaisten osalta laissa on jo säännökset, joiden nojalla viranomaiset voivat tietoja antaa.

Viranomaiset saisivat tiedot kielloista liiketoimintakieltorekisteristä sähköisesti. Rekisterin tietosisältöä ja tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä ehdotetaan samalla tarkistettavaksi.

Kaupparekisterin tiedot

Patentti- ja rekisterihallituksen olisi merkittävä kaupparekisteriin tieto liiketoimintakiellostä, jos kieltoon määrätty henkilö on yrityksen vastuutehtävissä. Nykyisinkin merkintä tehdään, mutta nimenomaista säännöstä asiasta ei ole. Asema yrityksen johtamistehtävissä ei lakkaa suoraan liiketoimintakiellon perusteella, vaan edellyttää asianomaisen yhteisölainsäädännön mukaisia toimia. Kaupparekisteri ei omasta aloitteestaan poista henkilöitä vastuutehtävistä.

Jos kaupparekisteriin pyydetään merkitsemään yhtiö tai muu yhteisö, jonka johtotehtäviin kuuluu kieltoon määrätty henkilö, kaupparekisteri ei voi rekisteröintiä tehdä. Esityksessä ehdotetaan, että asiasta otetaan lakiin nimenomainen säännös.

Liiketoimintakiellon sisällön täydentäminen

Poliisin tiedossa on, että Suomessa liiketoimintakieltoon määrätty henkilöt ovat perustaneet Viroon yrityksiä. Yritykset toimivat samoilla toimialoilla, joilla tapahtuneiden väärinkäytösten vuoksi henkilöt on Suomessa määrätty liiketoimintakieltoon. Täsmällisiä tietoja ei ole siitä, harjoittavatko nämä yritykset liiketoimintaa Suomessa, mutta ainakaan osalla yrityksistä ei ole toimipaikkaa eikä tosiasiallista toimintaa Virossa.

Esityksessä ehdotetaan, että kieltoon määrätty ei saisi harjoittaa liiketoimintaa Suomessa muusta valtiosta käsin, esim. Viroon perustettua yhtiötä käyttäen. Nykyisin laissa ei tällaista säännöstä ole. Viron ja Suomen oikeusministerit ovat jo aikaisemmin tänä vuonna sopineet, että tietojenvaihtoa maiden välillä lisätään, jotta kieltoon määrättyjen toimintaa voidaan valvoa paremmin.

Ehdotettu kielto harjoittaa liiketoimintaa Suomessa muusta valtiosta käsin ei koskisi henkilöitä, jotka on määrätty liiketoimintakieltoon ennen lain voimaantuloa. Tämä johtuu siitä, että kiellon sisältö on kunkin osalta määrätty tuomioistuimen päätöksessä. Jos kieltoon määrätty syyllistyy liiketoiminnan harjoittamisessa muuhun rikokseen Suomessa tai Virossa (esim. kirjanpitorikos), tästä voidaan luonnollisesti tuomita rangaistus, vaikka häntä ei voitaisi tuomita rangaistukseen liiketoimintakiellon rikkomisesta.

SM

- ollut mahdollista poistua,
elit. myydyksiä
- luovuttanut jo myös muutamia
käsikirjoituksia
2000-2009 alle 50 niteä niteä

2005

25

2006

25

muut kappaleet

TSV

- kappaleita ei perustettu?
- erimielisyyksiä, että luovutettiin muutamia
- kappaleita, muutamia - kappaleita
jotka luovutettiin väkisin joutui
- yllä. toiminta perustuu joutui
- luovutettiin kappaleita kappaleita
muut kappaleet niteä niteä niteä
kappaleita
- okei, jka tulk. niteä ja myydyksiä
- EIT, kappaleita, kappaleita, kappaleita
kappaleita - kappaleita, kappaleita
ei kappaleita kappaleita

13.3.2006

VH

- luovutettiin kappaleita kappaleita kappaleita
- kappaleita ja kappaleita kappaleita

Riisik

in, kappaleita

Riisik

- kappaleita alle 800 - kappaleita
- kappaleita kappaleita kappaleita, kappaleita